

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут природокористування

(інститут)

(факультет)

кафедра охорони праці та цивільної безпеки

(повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню бакалавр
(бакалавра, магістра)

Студента Кудрявського Микити Сергійовича
(ПІБ)

академічної групи 263-21-1
(шифр)

спеціальності 263 – Цивільна безпека
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою Цивільна безпека
(офіційна назва)

на тему Аналіз умов праці водія та розробка профілактичних заходів щодо його
(назва за наказом ректора)
безпечної поведінки на дорозі

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Лісовицька І.А.			
розділів:				
1	Лісовицька І.А.			
2	Лісовицька І.А.			
3	Лісовицька І.А.			

Рецензент	Ковалевська І.А.			
------------------	------------------	--	--	--

Нормоконтролер				
-----------------------	--	--	--	--

Дніпро
2025

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

охорони праці та цивільної безпеки

(повна назва)

Голінько В.І.
(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр
(бакалавра, спеціаліста, магістра)

студенту Кудрявському М.С. академічної групи 263-21-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 263 – Цивільна безпека

за освітньо-професійною програмою Цивільна безпека
(офіційна назва)

на тему Аналіз умов праці водія та розробка профілактичних заходів щодо його безпечної поведінки на дорозі

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 15.05.2025 № 385-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
1-й розділ	Навести систему управління автопарком, законодавчі та нормативно-правові акти що регламентують роботу водіїв. Проаналізувати режим роботи і відпочинку водія.	03.05.25 – 15.05.25
2-й розділ	Проаналізувати умови праці водія враховуючи особливості його роботи. Визначити причини нещасних випадків і аварій на транспорті.	16.05.25 – 23.05.25
3-й розділ	Розробити профілактичні заходи щодо безпечної поведінки на дорозі водіїв. Організація робочого місця та робочої пози водія. Психофізіологічні особливості праці водія.	24.05.25 - 13.06.25

Завдання видано _____
(підпис керівника)

Лісовицька І.А.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі 28.04.2025

Дата подання до екзаменаційної комісії 24.06.2025

Прийнято до виконання _____
(підпис студента)

Кудрявський М.С.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 62 стор., 8 рисунків, 3 таблиці і 13 літературних джерел.

Мета: Розробка заходів щодо безпечної поведінки на дорозі водіїв.

Об'єкт розробки: система безпеки водія на дорозі.

Предмет: Поведінка водія.

У вступі зазначається актуальність теми кваліфікаційної роботи.

В розділі «Організація ефективного управління автопарком» Наведена система управління автопарком та законодавчі і нормативно-правові акти що регламентують роботу водіїв.

В розділі «Аналіз умов праці водія» Досліджено особливості роботи водія. Зроблений аналіз умов праці водія. Проаналізовано причини нещасних випадків і аварій на транспорті.

В розділі «Профілактичні заходи щодо безпечної поведінки водіїв на дорозі» запропоновано профілактичні заходи щодо безпечної поведінки на дорозі водіїв з урахуванням Психофізіологічних особливостей праці водія. Досліджено чинники що впливають на правильну організацію робочого місця та робочої пози водія.

Новизна роботи полягає в оснащенні автопарків України онлайн системою управління спрямованою на збільшення продуктивності роботи водія та аналізі і узагальненні психологічних чинників агресивної поведінки водіїв та узагальненні рекомендацій щодо запобігання агресивному водінню.

Запропонований комплекс технічних засобів рекомендується для впровадження в автопарках України та для усіх учасників дорожнього руху на транспортних засобах.

Ключові слова: АВТОПАРК, ВОДІЙ, ДОРОЖНІЙ РУХ, ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ, ПОВЕДІНКА ВОДІЯ, РЕЖИМ ПРАЦІ, ТРАНСПОРТ.

ЗМІСТ

	Стор.
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	5
ВСТУП.....	6
Розділ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ АВТОПАРКОМ.....	7
1.1. Система управління автопарком.....	7
1.2. Нормативна база.....	17
1.3. Обов'язки автоперевізника.....	19
Розділ 2. АНАЛІЗ УМОВ ПРАЦІ ВОДІЯ.....	24
2.1. Фактори, які негативно впливають на працездатність водія та на безпеку дорожнього руху.....	24
2.2. Особливості роботи в осінньо-зимовий період.....	25
2.3. Особливості роботи у весняно-літній період	27
2.4. Організація роботи з охорони праці на автомобільному транспорті.....	28
2.5. Причини нещасних випадків і аварій на транспорті	30
2.6. Вимоги до профпідготовки	31
Розділ 3. ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЩОДО БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ВОДІЇВ НА ДОРОЗІ	34
3.1. Профілактика травматизму	34
3.1.1. Реалізація заходів та програм з безпеки дорожнього руху	34
3.1.2. Режим праці та відпочинку	35
3.2. Рекомендації щодо робочого місця та робочої пози водія	38
3.3. Психофізіологічні особливості праці водія	41
3.3.1. Психологія агресивного водіння.....	46
3.3.2. Психологічні чинники агресивної поведінки водіїв.....	48
3.3.3. Програми запобігання агресивному водінню.....	54
3.4. Способи розвитку уваги у професійній діяльності водіїв.....	55
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ОП – охорона праці

ТЗ – транспортний засіб

ДТП – дорожньо-транспортна пригода

ПДР – правила дорожнього руху

БДР – безпека дорожнього руху

ВСТУП

Згідно зі статистикою, у понад 60% усіх дорожньо-транспортних пригод на українських дорогах винними є водії, зокрема внаслідок: перевищення швидкості; порушення правил обгону і виїзду на зустрічну смугу; недотримання черговості проїзду, перехресть, дистанції; експлуатації технічно несправних транспортних засобів; керування транспортом у нетверезому стані.

З вини пішоходів ДТП стаються у 25% (перехід у недозволеному місці, раптовий вихід на проїжджу частину та ін.).

Щодня внаслідок ДТП потерпає понад 100 осіб, а більше ніж 10 гине.

Кількість ДТП зі смертельними наслідками проти країн ЄС перевищує вчетверо.

ДТП - це подія, що сталася під час руху дорожнього транспортного засобу, внаслідок якої загинули або зазнали травм люди чи заподіяна шкода майну.

Робота водія автомобіля передбачає сприйняття великого обсягу інформації, складне її опрацювання та швидке прийняття рішень. У таких умовах великого значення набуває об'єктивна оцінка психофізіологічних даних працівника.

З метою профілактики ДТП психологи рекомендують проводити для водіїв психологічну діагностику та корекцію агресивного водіння.

ВИСНОВКИ

1. Запропонована система управління автопарком яка дозволить збільшити продуктивність роботи транспорту.
2. Проаналізовано професійну характеристику водія та виявлені основні психофізіологічні якості водія.
3. Встановлено фактори, які негативно впливають на працездатність водіїв.
4. Проаналізовано небезпечні та шкідливі фактори в роботі водія та причини дорожньо-транспортних пригод. Встановлено, що зниження уваги є однією з найпоширеніших психофізіологічних причин нещасних випадків на дорогах, у виробництві та побуті.
5. Розглянуто необхідні заходи та програми з безпеки дорожнього руху
6. Встановлені умови під час керування, які негативно впливають на психологічний стан водія та рекомендовані його дії по попередженню ДТП.
7. Розглянуті психологічні чинники агресивної поведінки водіїв та рекомендовані установки.
8. З метою профілактики ДТП рекомендовані методики для проведення психологічної діагностики водіїв та корекцію агресивного водіння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Програма та методичні вказівки з виконання кваліфікаційної роботи за освітнім ступенем «бакалавр» студентами спеціальності 263 «Цивільна безпека» / В.І. Голінько, М.О. Гончар - Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2019. - 28 с.
2. Закон України «Про охорону праці»
3. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі, затверджений спільним наказом МОЗ та Держнаглядохоронпраці від 23.09.1994 № 263/121
4. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці»
5. НПАОП 0.00-1.62-12 «Правила охорони праці на автомобільному транспорті»
6. Закон України «Про дорожній рух»
7. Закон України «Про автомобільний транспорт»
8. Порядок підготовки та підвищених кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу, затверджений постановою КМУ від 21.11.2012 № 1115
9. Порядок проведення інструктажів та стажування водіїв колісних ТЗ, затвердженого наказом Мінтрансзв'язку від 05.08.2008 №975
10. Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів, затверджено Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України 07.06.2010 №340.
11. Система управління автопарком.
<https://www.scania.com/content/dam/scanianoe>
12. Алієва М. Людський чинник у роботі водія/ журнал Охорона праці №2. 2019 С.38-41.
13. Гріньова О. Психологія агресивного водіння / журнал Охорона праці №2. 2019 С.42-48.